

Attitude Scale for Elementary English Course: Validity and Reliability Study

Gökhan Baş¹

¹ Konya Necmettin Erbakan University, the Graduate School of Educational Sciences, Turkey.

ARTICLE INFO

Article History:

Received 24.10.2011

Received in revised form
14.02.2012

Accepted 18.02.2012.

Available online
10.08.2012

ABSTRACT

The aim of this study was to develop a valid and reliable scale for examining elementary school students' attitudes towards English course. For this purpose, a likert type scale with five degrees titled "Elementary English Course Attitude Scale" was developed. While developing the scale, related literature was searched, students' opinions were asked and experts' ideas were benefited. The final scale, composed of 35 items was applied to 428 students at 20 elementary schools who were educated in Nigde in the spring term of 2008-2009 Academic Year. The data were analysed by using SPSS 15.0. The construct validity of the scale was assessed by factorial analysis. Factor analysis was applied to the scale. According to findings obtained in the research, eight items were deleted from the designed scale. Analyses showed that the scale consisted of five dimensions with 15 positive and 12 negative items which make totally 27 items. KMO value of the scale was found as 0.884 and Bartlett's test was calculated as 10134.161. These conclusions were found to be significant at 0.01 level. Reliability analyses were carried out through total item correlation, Cronbach's Alpha and Spearman-Brown split half correlation were calculated in the study and the Cronbach's Alpha value was found as 0.92. It was also found out that the sub-dimensions of the scale were calculated to be changed between 0.77 and 0.93 values. The split half test correlation of the scale was found as 0.83. These conclusions acquired in the study show that both the scale itself and the sub-dimensions of the scale are all reliable. A significant correlation at 0.01 level was found between all the factors of the scale. This conclusion states that the factors of the scale are all related with each other. In the final section of the study, the applicability of English Course Attitude Scale was discussed followed by some recommendations.

© 2012 IOJES. All rights reserved

Keywords:

Attitude Scale, English Course, Elementary Education, Validity, Reliability

Extended Summary

Developing positive attitudes toward English is one of the most important goals of English language education. Like in many other countries, English language education in elementary schools in Turkey is highly crucial. Evaluating the attitudes of students in English course is very important both for teachers and curriculum developers. Information about teachers' and students' attitudes towards and opinions about the curriculum is important, since it provides feedback for curriculum development. Nowadays, as an inevitable result of the importance given to the importance of the English language by societies and governments, the design of English courses through English language curriculum beginning especially from the primary school years gains deeper importance. At this point, the measurement of attitudes of students towards English course has a very vital importance. Very few scales (Erdoğan, 2006; Gömleksiz, 2003) related with the examination of elementary school students' attitudes towards English course were developed in Turkey. Most of these scales (Aslan, 2007; Dülger, 2007; Güven, 2007; Yardımoğlu, 2007; Zeydan, 2008) related with

¹ Corresponding author's address: Konya Necmettin Erbakan University, the Graduate School of Educational Sciences, Department of Curriculum and Instruction, Konya, Turkey
Telephone: 03326547489
e-mail: gokhanbas51@gmail.com

English course were developed for the examination of students' attitudes towards English course in university and high school levels. The Ministry of National Education of Turkey, known as MEB took a decision in 2004 for the reorganisation of all elementary school curricula in the light of some of the approaches such as constructivism and multiple intelligences theory. Since very few scales were developed specifically for elementary English courses, a scale for elementary school English course should be developed to reflect students' views on the course itself. At this juncture, this paper reported a new scale which explored the attitudes of students towards English course in Turkey, looking at students from 6th to 8th grades.

Purpose

The purpose of this study was to develop a valid and a reliable scale for examining elementary school students' attitudes towards elementary English course.

Method

When the related literature had been examined, it was found that very limited number of scales were developed on students' English course attitudes and that most of the English course scales were based on students' English course attitudes at high school and university level. For this reason, a likert type scale with five degrees titled "Elementary English Course Attitude Scale" was decided to be developed in the present study. While developing the scale, the related literature was searched and experts' ideas were benefited. According to the experts' directions, necessary changes were made and it was decided that 35 items would be placed in the scale. The measurement form was applied as a pilot study in elementary schools of Nigde. The final scale composed of 35 items was applied to 428 students from 20 elementary schools in Nigde in the spring term of 2008–2009 academic year. The data was analysed by using SPSS 15.0.

Results

In this study, construct validity, internal consistency and item analysis of the scale were examined. Factor analysis was used to obtain information about the structure of the scale. The construct validity of the scale was assessed by factorial analysis. Factor analysis was applied to the scale. According to the findings obtained in the research, eight items were deleted from the designed scale. Analyses showed that the scale consisted of five dimensions with 15 positive and 12 negative items which made totally 27 items. The scale dimensions of the scale were conducted as; (i) sensitivity, (ii) consciousness, (iii) importance, (iv) methods and materials and (v) language and culture. In the analyses of the scale, KMO value of the scale was found as 0.884 and Bartlett's test was calculated as 10134.161. These results were found to be significant at 0.01 level. To determine the reliability of scale, the internal consistency coefficients were estimated. Internal consistencies of the total scores were assessed by use of Cronbach's Alpha coefficient and Spearman-Brown split half reliability techniques. Reliability analyses were carried out through total item correlation and Cronbach's Alpha and Spearman-Brown split half correlation were calculated in the study and the Cronbach's Alpha value was found as 0.92. It was also found out that the sub-dimensions of the scale were calculated as changing between 0.77 and 0.93 values. The split half test correlation of the scale was found as 0.83. Results also provided initial evidence for the construct validity, criterion validity and internal consistency of the subscales, as stated just before, ranged from 0.77 to 0.93 of the English course attitude scale.

Conclusions

These results acquired in the study show that both the scale itself totally and the sub-dimensions of the scale are all reliable. A significant correlation at 0.01 level was found among all the factors of the scale. This result indicates that the factors of the scale are all related with each other. A high level of Cronbach's Alpha coefficient as 0.92 of the scale indicates that the items in the scale are consistent with one another. The overall

findings of the research revealed that the scale is valid and reliable to be used in elementary English classes. In other words, all these results have showed that the proposed scale is a valid and reliable tool in measuring elementary students' attitudes towards English from 6th grades to 8th grades.

Discussion

The results of the study indicate that the scale has good psychometric properties. The English language cannot be taught to students without considering their views and attitudes towards the course and the target language that they are learning. Therefore, a teacher must know his/her students' opinions, expectations and satisfactions in the course. To know students' opinions, expectations and satisfactions, teachers can/should use attitudes scale(s) to better understand their students' views on the course so that they can organise their courses accordingly. Level of the attitudes towards English course can help the teacher to do better teaching. The developed instrument can be used both by researchers who are directly or indirectly interested in the subject area and the English language teachers as it is a valid and a reliable instrument to be used. It is expected that the newly developed attitude scale will contribute to identifying students' attitudes towards using English curriculum and to other future studies on English course attitude scales. In the final section of the study, the applicability of English course attitude scale was discussed followed by some recommendations.

İlköğretim İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Gökhan Baş¹

¹ Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihi:

24.10.2011

Düzeltilmiş hali alındı

14.02.2012

Kabul edildi 18.02.2012

Çevrimiçi yayımlandı

10.08.2012

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarını ölçmeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmektir. Bunun için beşli Likert tipi "İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" geliştirilmiştir. Ölçeği geliştirme aşamasında, mevcut olan tutum ölçekleri incelendikten sonra uzman görüşleri de alınarak, oluşturulan tutum maddeleri, çeşitli aşamalardan geçerek en son halini almıştır. Tutumun farklı boyutlarını içeren 35 maddelik taslak ölçek, 2008-2009 Akademik yılı bahar döneminde Niğde ilinde öğrenim görmekte olan 428 öğrenciye uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 15.0 programında analiz edilmiş ve ölçeğin yapı geçerliği faktör analizi ile incelenmiştir. Ölçeğe faktör analizi yapılmış olup; yapılan analizde sekiz maddenin işler durumda olmadığı görüşüyle, bu sekiz madde ölçekten çıkarılmıştır. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin beş boyuttan ve 15'li olumlu, 12'si de olumsuz olmak üzere toplam 27 maddeden oluştuğu anlaşılmıştır. Ölçeğin KMO değeri 0.884, Bartlett testi ise 10134.161 ($p < .000$) olarak bulunmuştur. Güvenirlik analizi, madde-toplam korelasyonu, Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ve Spearman-Brown iki yarı test korelasyonu hesaplanarak yapılmış ve ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.92 olarak bulunmuştur. Ölçeğin diğer alt boyutlarının Cronbach Alpha katsayılarının da 0.77 ile 0.93 arasında değiştiği saptanmıştır. Testin iki yarı test korelasyonu da 0.83 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu sonuçlar, ölçeğin genelini ve diğer alt boyutlarının da güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır. Ölçeğin faktörleri arasında da 0.01 düzeyinde anlamlı ilişki saptanmıştır. Bu sonuçta, ölçeğin tüm faktörlerinin birbirleri ile tutarlı olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, ölçeğin, İngilizce dersine yönelik davranış ve düşünce tutumunun belirlenmesinde güvenle kullanılabilmesi tespit edilmiş ve ölçekle ilgili bazı öneriler sunulmuştur.

© 2012 IOJES. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler:

Tutum Ölçeği, İngilizce Dersi, İlköğretim Eğitimi, Geçerlik, Güvenirlik

Giriş

Günümüz toplumlarındaki bireyler sürekli ve çok yönlü etkileşim halindedirler. Toplumlar ve bireyler arası bu ilişkilerin yürütülmesi anadili dışında dil ve/veya dillerin bilinmesini gerektirmektedir. Uluslararası etkili bir dili belirleyen unsurlar bilim, teknoloji, askeri güç ve din öğeleri olmuştur. Eski çağda Roma İmparatorluğu döneminde Yunanca ve Latince, Ortaçağ'da Latince ve Arapça, Yeni Çağ'da Fransızca etkili diller olmuşlardır. Günümüzde ise, dünyanın birçok alanda süper gücü olan Amerika Birleşik Devletleri'nin de dili olması nedeniyle, İngilizce en yaygın uluslararası dil haline gelmiştir (Çevik, 2006).

Özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, toplumlararası ilişkilerin ve işbirliğinin giderek yaygınlık kazanması, yabancı dil bilmenin önemini daha da arttırmış, böylelikle iki ya da daha çok yabancı dil bilme akademik ya da mesleki yaşamda bir önkoşul olarak aranır olmuştur (Er, 2006). Bu dillerden birisi olan İngilizce, belki dünyada en yaygın kullanılan ana dil ya da birinci dillerden birisi olmasa da pek çok ortamda (ticarete, ekonomide, siyasette, uluslararası hava ulaşımında, vb.) bir lingua franca (ortak dil) durumuna gelmiştir (Harmer, 2001). Bu anlamda, İngilizce'nin dünyada en çok konuşulan uluslararası dillerden birisi olduğu belirtilebilir (Alptekin, 2005). Diğer taraftan, İngilizce Avrupa Birliği'nin (AB) de en çok konuşulan resmi dillerinden birisi durumundadır. Birbirlerinden farklı dilleri olan halkların kullandığı ortak dil olma statüsünden dolayı İngilizce dünyanın büyük bir kısmında mesleki, akademik ve ticari

² Sorumlu yazarın adresi: Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, Konya, Türkiye.
Telefon: 03326547489
e-posta: gokhanbas51@gmail.com

amaçlara hizmet eden bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu noktada, etkileşime giren pek çok insan İngilizceyi ya ikinci ya da yabancı dil olarak konuşmaktadır (Alptekin, 2002).

İngilizce'nin küresel anlamda önemli role sahip bir dil haline gelmesiyle birlikte, hükümetler ülkelerinin ekonomik çıkarları için İngilizce öğrenimini teşvik etmekte ve bu süreci desteklemektedirler (Brewster, Ellis ve Girard, 2003). Cihan (2001), erken yaşta yabancı dil öğrenmeye başlamanın dil dışı davranışlar yönünden çocuklar üzerinde olumlu etkileri olduğunu, ilköğretim döneminde yabancı dil öğrenmeye başlayan çocukların tek dilli yetişen çocuklara göre daha üstün özelliklerinin olduğunu belirtmektedir. İngilizcenin özellikle çocuklara erken yaşlarda öğretilmeye başlanması aileleri İngilizcenin ne kadar erken yaşta öğretilmeye başlanırsa o oranda ekonomik, kültürel ve eğitimsel avantajlar sağlayacağı yönünde güçlü oranda bir tutum ve inanca sahip olmaya itmiştir. Bu anlamda, dünyanın pek çok yerinde hükümetlerin ve özellikle de özel okulların erken yaşta İngilizce öğretilmesine başlamanın çocuklar için daha iyi, kolay ve avantajlı olacağı görüşünden hareketle, İngilizce öğretimini ilköğretim seviyesine çekmişlerdir (Brewster, Ellis ve Girard, 2003; Topcuoğlu, 2006). Blisener, Almanya'da otuz yıl önce başlatılan bir programla İngilizce ve Fransızca öğretiminin 3. sınıftan itibaren (8-9 yaşında) başlatılması uygulamasının yaygınlaştırıldığını, örneğin aşağı Saksonya'da 1994'den beri tüm öğrencilerin 3.sınıftan itibaren İngilizce öğrenmelerinin zorunlu olduğunu açıklamaktadır (Er, 2006). Türkiye'de de bu duruma benzer yapılanmalar son yıllarda söz konusu duruma gelmiştir. Nitekim, 1997-1998 yıllarında sekiz yıllık zorunlu ilköğretim uygulaması ile birlikte, ilköğretim İngilizce öğretim programı MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının onayından sonra, pilot okullarda uygulamaya konulmuş ve daha sonra da resmen tüm ülkedeki ilköğretim okullarında İngilizce dersi 4. sınıftan başlayarak okutulmaya başlanmıştır (Demirel, 1998).

Bir yabancı dilin, özelde ifade etmek gerekirse, İngilizce'nin öğrenimi ve öğretimi öğrencilerin o dile yeni ve yabancı olmalarından dolayı kolay olmamaktadır (Anning, 1998; Er, 2006; Gömleksiz, 1993; Harmer, 2001; Mersinligil, 2002; Oğuz, 1999; Sarıçoban, 2001; Spada ve Lightbown, 2000). İngilizce öğretiminde öğretmenlerinin hedef dil olan İngilizce ile anadilin arasındaki farklılıkları dikkate almaları önem arz etmektedir. O bakımdan, İngilizce'yi öğretmek için pek çok yöntem ve teknik geliştirilmiş (Brewster, Ellis ve Girard, 2003; Cajkler ve Addelman, 2000; Demirel, 1998; Gömleksiz, 1999; Halliwell, 1992; Harmer, 2001; Larsen-Freeman, 2003; Sarıçoban, 2001) ve dilin daha etkili ve kalıcı izli olarak öğretilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. İngilizce'nin ve diğer yabancı dillerin öğretilmesinde, öğrencilerin dile, dersin içeriğine ve dersin materyallerine yönelik bakış açıları çok önemlidir. Zira, öğrenci gereksinim ve beklentileri (Açıkgöz, 2005; Senemoğlu, 2004) dil eğitiminin niteliğinin geliştirilmesinde büyük önem taşımaktadır. Bu bakımdan, öğretmenlerin günümüzde artık pek çok alanda olmazsa olmaz (Brewster, Ellis ve Girard, 2003; Can, 2005; Harmer, 2001; Mersinligil, 2002; Oğuz, 1999) bir durum arz eden İngilizcenin öğretiminde öğrencilerinin görüşlerini alarak, dersin içeriğini ve materyallerini buradan alınacak geri bildirimlere göre yeniden organize etmesi ya da değiştirmesi daha etkili, verimli, eğlenceli ve kalıcı izli bir İngilizce öğretimi anlamına gelecektir. İlköğretim okullarında İngilizce dersini alan öğrencilerin bir kısmı bu derse karşı zaman zaman olumsuz tutumlar ortaya koymakta ve bu tutumlar öğrencinin İngilizceyi öğrenmesinde ciddi bir engel oluşturmaktadır. Öğrencilerin İngilizceyi öğrenmelerinde karşılaştıkları zorlukların başında, derse karşı gösterilen bu olumsuz tutumlar gelmektedir. Bu yüzden, öğretmenlerin derslerinde bir takım tutum ölçekleri kullanarak, öğrencilerinin beklentilerini algılayıp, sorunları gidermeleri derisi daha etkili hale getirme noktasında önemli görülmektedir.

2005 yılında ilköğretim programlarının genelinde bir takım yeni yaklaşımlar (çoklu zekâ kuramı, yapılandırıcılık) ışığı altında, değişikliklere gidilmiş ve İngilizce dersi de bu değişiklikler kapsamında değerlendirmeye alınmıştır. 2006 yılından sonra ilköğretim İngilizce öğretim programı kademeli olarak (4. sınıflardan başlayarak 8. sınıflara kadar) değiştirilmiş ve ders kitapları da bu anlamda yeniden ele alınarak, ifade edilen yeni yaklaşımlara dayanarak düzenlenmiştir. 2006 yılı itibariyle uygulamaya konulan İngilizce dersi öğretim programının vizyonu olan öğrencilerin İngilizceyi etkili olarak kullanabilmeleri ile ilgili tutumlar önemli bir yere sahiptir. Öğrencilerin duyuşsal özelliklerine uygun etkinlikler düzenlenmesi ve tutumlarının ölçülmesi, bu bağlamda önem taşımaktadır. Geliştirilen bu ölçeğin ilköğretim öğrencilerinin derse yönelik tutumlarının ölçülmesi amacıyla kullanılabilir, geçerlik ve güvenilirliği kanıtlanmış bir ölçek olarak ilgili literatüre katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, ülkemizde lise ve yükseköğretim kademesindeki öğrencilere yönelik geliştirilen tutum ölçekleri (Aslan, 2007; Dülger, 2007; Güven, 2007;

Yardımoğlu, 2007; Zeydan, 2008) mevcut olmasına rağmen, İngilizce dersine yönelik olarak geliştirilen ilköğretim düzeyinde tutum ölçeklerinin sayısının oldukça az olması da (Erdoğan, 2006; Gömleksiz, 2003), böylesi bir ölçeğin geliştirilmesini gerekli kılmakta ve bu şekildeki bir çalışmaya da önem atfetmektedir. O halde, bu araştırmanın amacını, ilköğretim öğrencilerinin İngilizce dersine ilişkin tutumlarını ölçebilecek güvenilirlik ve geçerliğe sahip bir tutum ölçeği geliştirmek oluşturmaktadır.

İlköğretim öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumlarını değerlendirmeye hizmet etmesi beklenen bu çalışmanın, eğitim politikacılarına, eğitim ve okul yöneticilerine, program geliştirmecilere ve öğretmenlere kullanabilecekleri geçerli ve güvenilir bir ölçek sunması ve bu konuda yapılacak olan diğer araştırmalara da ışık tutması beklenmektedir.

Yöntem

Bireylerin bir objeye yönelik olarak tutumlarının tespit edilmesi, söz konusu objeye yönelik olarak bir tutum ölçeğinin geliştirilmesine ve uygulanmasına bağlı bulunmaktadır. Günümüzde artık tek boyutlu ölçeklemeden başlayarak, çok boyutlu ölçmelere kadar çeşitli ve daha karmaşık işlemlere dayalı teknikler bulunmaktadır. Bu tekniklerden en yaygın olarak kullanılanı dereceleme toplamıyla ölçekleme modeli olarak da bilinmekte olan likert tipi ölçeklerdir (Tezbaşaran, 1997). Bir toplamalı sıralama tekniği olan likert ölçeği, tutum ölçekleri içerisinde en yaygın olarak kullanılanıdır. Bunun sebebi, likert tipi ölçeklerin geliştirilmesinin diğer ölçeklere göre daha kolay ve kullanışlılığının da yüksek olmasıdır. Likert yönteminde ifadeler, obje ile doğrudan doğruya ilişkilerine bakılarak hazırlanmayıp, bunun yerine işe yarama derecelerine bakılarak konu ile ilişkisi olan hususlar dikkate alınarak dolaylı bir şekilde hazırlanmaktadır (Tavşancıl, 2005).

Yapılan bu çalışma, ilköğretim okullarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutum düzeylerini belirleyebilmek için geliştirilmiş olan "İlköğretim Öğrencilerinin İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeği"nin geçerlik ve güvenilirliğini test etmek amacıyla yapılmıştır.

Örnekleme

Araştırmanın örneklemini, 2008–2009 eğitim-öğretim yılında öğrenim görmekte olan ilköğretim okulu öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada geliştirilen ölçek, Niğde ili merkez ilçesinde devlete bağlı ilköğretim okullarının ikinci kademe öğrencilerinden oluşan toplam 428 ilköğretim öğrencisi üzerinde uygulanmıştır. İlköğretim okullarından toplam 20 (10'u köy ve kasaba ve 10'u da merkez olmak üzere) okul seçilerek araştırma kapsamına alınmıştır. Örneklemin seçiminde, amaçsal örnekleme çeşitlerinden maksimum çeşitlilik yöntemi benimsenmiş, bu bağlamda evrenin temsil yeteneği göz önünde bulundurularak okulların seçilmesinde üst, orta ve alt sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilerin devam ettiği okullarda öğrenim gören öğrenciler örnekleme seçilmeye çalışılmıştır (McMillan ve Schumacher, 2006). Bu tür örnekleme yönteminde, problemle ilgili farklı durumların örnekleme alınması nedeniyle, evren değerleri hakkında önemli ipuçları vereceği söylenebilir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008). Araştırmaya, ifade edilen bu yirmi okulun 6., 7. ve 8. sınıflarından öğrenciler katılmıştır. İlgili alanyazında, seçilen örneklem büyüklüğünün madde başına en az beş vak'a düşecek kadar büyük olması gerektiği belirtilmektedir. Nitekim Kline (1994) ve Şencan (2005), ölçek geliştirmede örneklem büyüklüğünün 100–200 arasında olmasının yeterli olduğunu ifade etmektedir. Bu haliyle, seçilen örneklem oranının ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini belirleyebilmek için oldukça yeterli olduğu belirtilebilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 288'i erkek (%67.28), 140'ı (%32.7) ise kızdır. Bu öğrencilerin 137'si (%32.0) ilköğretim 6. sınıfta, 141'i (%32.95) ilköğretim 7. sınıfta ve son olarak 150'si (%36.0) ise ilköğretim 8. sınıfta öğrenim görmektedir. Sınıflardan öğrenci seçimi de yine tesadüfi örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Sınıflardaki tüm uygulamalar araştırmacı tarafından yapılmış ve uygulama öncesinde öğrencilere, bu uygulamadan not verilmeyeceği ve elde edilen verilerin sadece araştırma amaçlı olarak kullanılacağı belirtilerek açıklama yapılmış ve ölçek öğrencilere uygulanmıştır.

Ölçeğin Geliştirilmesi

Öncelikle, ilgili alanyazın (Aslan, 2007; Baykul, 2010; Büyüköztürk, 2003; Dülger, 2007; Erdoğan, 2006; Gömleksiz, 2003; Güven, 2007; Selvi, 1996; Tavşancıl, 2005; Yardımoğlu, 2007; Zeydan, 2008) gözden geçirilerek, İngilizce dersine yönelik tutuma ilişkin olarak deneme amaçlı tutum maddeleri yazılmıştır. Yazılan tutum maddelerinden oluşan toplam 42 maddelik bir havuz oluşturulmuştur. Daha sonra, oluşturulan ölçek maddelerinin kapsam geçerliliğinin sağlanabilmesi için alanında uzman beş akademisyen tarafından incelenmiştir. Ölçeğin kapsam geçerliliği bağlamında öncelikle Eğitim Programları ve Öğretim, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, İngiliz Dili Eğitimi, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, Türk Dili ve Edebiyatı alanındaki uzmanların görüşlerine başvurularak ölçekte yer alan maddelerin uygunluluk/geçerlilik düzeyleri tespit edilmiştir. Uzman görüşleri ışığında, havuzdaki 42 maddenin 7'sinin İngilizce dersine ilişkin tutumu ölçmeye yönelik olmadığı ve ilköğretim öğrencilerinin bu maddeleri anlamada zorluk çekebileceği belirlenerek, bu maddeler ölçekten çıkartılmıştır. Ayrıca, ölçeğe ilişkin olarak ilköğretim okullarından 10 öğretmen ve 10 öğrencinin de görüşleri alınarak, anlamada güçlük yaratan maddeler düzeltilmiştir. Bu haliyle ölçeğin ön uygulama formu 35 tutum maddesinden oluşmuştur. Ölçekteki tutum maddeleri, "kesinlikle katılmıyorum", "katılıyorum", "kararsızım", "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" şeklinde belirtilen beşli dereceleme ölçeğinde düzenlenmiştir. Ölçekteki maddeler için en olumsuz 1, en olumlu 5 olmak üzere düzenlenmiştir. Oluşturulan nihai ölçek, seçilen 428 ilköğretim öğrenci grubuna uygulanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğini sağlayabilmek amacıyla temel bileşenler analizine dayalı olarak açılımlı faktör analizi uygulanmıştır (Büyüköztürk, 2007; Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010; Kline, 1994, 2005; Tabaschnick ve Fidell, 2001).

Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının ilk aşamasında açıklayıcı faktör analizi çalışmasına yer verilmiştir. Açılımlı faktör analizinin değerlendirilmesinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett küresellik testi ile incelenmiştir. İlgili alanyazında, KMO değerinin 0.60'dan yüksek olması dağılımın faktör analizi için yeterli olduğu ve Bartlett küresellik testinin anlamlı çıkmasının verilerden anlamlı faktör çıkarılabileceğinin bir göstergesi olduğu belirtilmektedir (Fraenkel ve Wallen, 2000; Kline, 1994; Reuterberg ve Gustafsson, 1992; Tabaschnick ve Fidell, 2001). KMO değerinin 0.80-0.90 arasında çıkması çok iyi olarak değerlendirilirken, 0.90 ve üzerinde çıkması mükemmel olarak kabul edilmektedir. Ayrıca, faktör analizinde özdeğeri (eigenvalue) 1 ve 1'den daha büyük olan faktörler önemli faktörler olarak kabul edilmektedir (Kline, 1994; Murphy ve Davidshofer, 1991; Tabaschnick ve Fidell, 2001; Thompson, 2004). İlgili alanyazında, faktör örüntüsünün oluşturulmasında 0.30 ile 0.40 arasında değişen faktör yüklerinin alt kesme noktası olarak alınabileceği belirtilmektedir (Büyüköztürk, 2007; Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010; Şencan, 2005). Alanyazında, alt faktör yük değeri sınırının 0.30 ve 0.40 arasında olması gerektiğine ilişkin görüşler bulunmasına karşın, Tabaschnick ve Fidell (2001), bu değer en asgari 0.32 olması gerektiğine dikkat çekmektedir. Diekhoff (1992), faktör yük değerinin 0.71 olması şartıyla, bunun mükemmel olarak kabul edilebileceğini ve bu değer varyansın %50'sini açıkladığını belirtmektedir. Ferguson ve Takane (1989), faktör örüntüsünün oluşturulabilmesi için en az 0.32'ın alt kesme noktası olarak alınması gerektiğini belirtmektedir. Bu sebeple, bu çalışmada alt kesme noktası olarak 0.32 olarak kabul edilmiştir. Diğer taraftan, bu çalışmada faktör sayısına her hangi bir sınırlama getirilmemiş ve özdeğeri (eigenvalue) 1.00'dan büyük olan faktörler ölçeğe alınmıştır. Alanyazında, faktör analizinde özdeğeri 1 ya da 1'den daha büyük olan faktörler önemli faktörler olarak kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2007). Bu çalışmada da özdeğer 1.00 olarak alınmıştır. Son olarak, çalışmada ölçeğin iç tutarlılığını test edebilmek amacıyla Cronbach Alpha ve Spearman-Brown iç tutarlılık katsayıları hesaplanarak ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları bitirilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

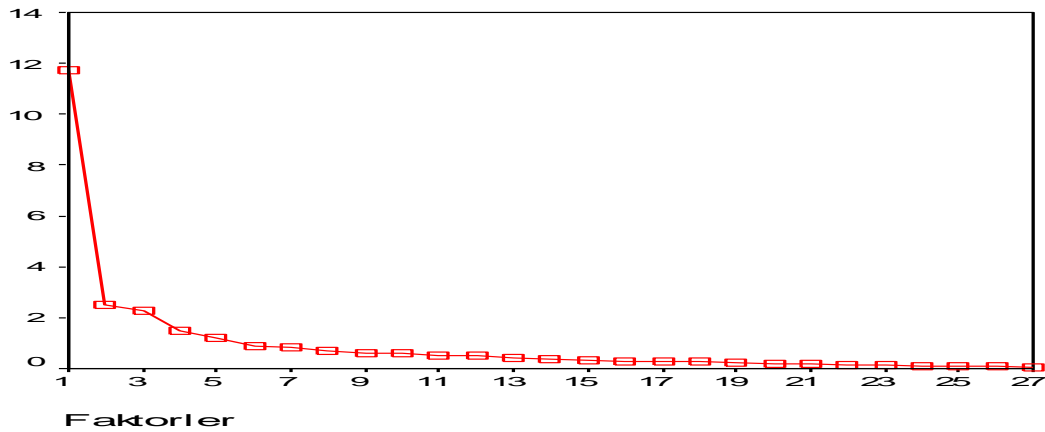
Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik analizleri kapsamında öncelikle açıklayıcı (explanatory) faktör analizi ve daha sonra ise güvenilirlik analizi çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın açıklayıcı faktör analizi ve güvenilirlik çalışmaları SPSS 15.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında kullanılan tüm istatistiksel işlemlerde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu kısmında elde edilen bulgular; (i) açımlayıcı faktör analizine ilişkin bulgular ve (ii) güvenilirliğe ilişkin bulgular başlıkları altında incelenecektir.

Açımlayıcı Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Oluşturulan deneme ölçeği seçilen öğrenci grubuna uygulandıktan sonra, ilköğretim öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutum ölçeğinin yapı geçerliğinin belirlenmesi için açımlayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonunda, madde toplam korelasyon değeri 0.32 ve üzerindeki maddeler ölçekte bırakılmıştır. Yapılan analizde, ölçekteki 35 maddenin 27'sinin faktör yük değerinin 0.32 ve üzerinde olduğu tespit edilmiş, bu sebeple faktör yükleri 0.32'nin altında olan 10. 12. 14. 22. 23. 15. 19. ve 6. maddeler ölçekten çıkartılmıştır. Ölçeğin, 0.32 ve üzerinde olan tüm maddelerine ikinci bir faktör analizi daha uygulanmış ve bu kez ölçeğin KMO değeri ve Bartlett küresellik testi sonucu bulunmuştur. Yapılan analiz sonucunda, ölçeğin KMO değerinin 0.884 olduğu saptanmıştır. KMO değeri, dağılımın faktör analizi için yeterli olup olmadığını test etmek amacıyla kullanılmakta olup, 0.80 ve 0.90 aralığı çok iyi, 0.90 ve üzeri değerler ise mükemmel olarak nitelendirilmektedir (Büyüköztürk, 2007; Kline, 1994). Ayrıca, KMO değerinin 1'e yakın bir değer alması halinde çalışma grubunun sayısının yeterli olduğu kanısına varılmaktadır (Fraenkel ve Wallen, 2000; Kline, 1994; Murphy ve Davidshofer, 1991). Bunun yanında, hesaplanan Bartlett küresellik testi sonucuna göre ölçeğin bu değeri [$X^2=10134.161$] olarak bulunmuştur. Bartlett küresellik testinin anlamlı çıkması ölçüm yapılan değişkenin evren parametresinde çok değişkenli olduğunu göstermektedir (Thompson, 2004). Sonuç olarak, bu çalışmada elde edilen KMO değeri mükemmel anlama gelen 0.884 şeklinde, Bartlett küresellik testi sonucu da anlamlı [$X^2=10134.161$, $p<0.01$] olarak saptanmıştır. Çalışmada gerçekleştirilen bu analizlerin bir neticesi olarak açımlayıcı faktör analizinin yapılabileceğine karar verilmiştir. Faktör analizinde özdeğeri 1 ya da 1'den daha büyük olan faktörler önemli faktörler olarak kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2007). Bu çalışmada özdeğer 1.00 olarak alınmış ve özdeğeri 1.00'dan büyük beş faktör belirlenmiştir. Bu amaçla, ölçeğe uygulanan döndürülmüş bileşenler analizi sonuçlarına ilişkin olarak elde edilen faktörler ve bu faktörlerde yer alan maddelere ilişkin faktör yükleri Tablo 1'de belirtilmiştir.

Grafik 1. İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeğine İlişkin Scree Sınaması Grafiği

Tablo 1'deki bulgular doğrultusunda ölçeğe ilişkin birinci faktörde (duyarlılık) yer alan maddelerin yüklerinin 0.851 ile 0.748 arasında değiştiği, ikinci faktördeki (bilinç) maddelerin faktör yük değerlerinin 0.840 ile 0.733 arasında değiştiği, üçüncü faktördeki (önem) maddelerin faktör yük değerlerinin 0.679 ile 0.547 arasında değiştiği, dördüncü faktördeki (yöntem ve materyaller) maddelerin faktör yük değerlerinin ise 0.839 ile 0.545 arasında ve beşinci faktördeki (dil ve kültür) maddelerin faktör yük değerlerinin ise 0.859 ile 0.394 arasında değiştiği görülmektedir. İlköğretim öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutum ölçeğinin madde analiz çözümü maksimum çeşitlilik (varimax) faktör analiz tekniği ile yapılan döndürme işlemi sonunda, ölçeğin beş boyutlu olduğuna karar verilmiştir. Ancak, ortaya çıkan bu durumu daha net görmek amacıyla Cattell'in scree sınaması (Kline, 1994) yapılarak maksimum anlamlı faktör sayısı ile ilgili olarak Grafik 1 elde edilmiştir.

Tablo 1. İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Maddelerin Faktör Yükleri Matrisi

Madde No	Duyarlılık	Bilinç	Önem	Yöntem ve Materyaller	Dil ve Kültür
MAD1	.798				
MAD2	.851				
MAD3	.807				
MAD4	.788				
MAD5	.841				
MAD31	.748				
MAD7		.799			
MAD8		.800			
MAD9		.840			
MAD33		.733			
MAD35		.595			
MAD11			.630		
MAD13			.635		
MAD20			.609		
MAD21			.547		
MAD24			.676		
MAD25			.679		
MAD26			.633		
MAD27			.622		
MAD14				.545	
MAD16				.819	
MAD17				.839	
MAD18				.550	
MAD32				.629	
MAD28					.394
MAD29					.815
MAD30					.859

Grafikte dikey eksen özdeğer miktarlarını, yatay eksen ise faktörleri göstermektedir. Grafik faktörlerin özdeğerleriyle eşleştirilmesi sonucunda bulunan noktaların birleştirilmesi ile elde edilir. Grafikte yüksek ivmeli, hızlı düşüşlerin yaşandığı faktör önemli faktör sayısını vermektedir. Yatay çizgiler faktörlerin getirdikleri ek varyansların katkılarının birbirine yakın olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2007; Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). Scree sına grafiğinde (Bkz. Grafik 1), grafik eğrisinin hızlı bir düşüş gösterdiği nokta beşinci faktörün olduğu yerdir. Beşinci noktadan sonra eğitim bir plato yapmaktadır. Nitekim, bu noktadan sonraki faktörlerin varyansa yaptıkları katkı hem küçük, hem de yaklaşık olarak aynıdır (Fabrigar ve diğerleri, 1999). Bu yüzden ölçek beş faktörlüdür denilebilir. Ayrıca belirlenen beş faktöre ilişkin korelasyon değerleri Tablo 2’de belirtilmiştir.

Tablo 2. İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Faktörleri Arasındaki Korelasyon Matrisi

Faktörler	Pearson Korelasyon				
	1	2	3	4	5
Duyarlılık	-	.545**	.538**	.588**	.495**
Bilinç	.545**	-	.576**	.574**	.501**
Önem	.538**	.576**	-	.751**	.737**
Yöntem ve Materyaller	.588**	.574**	.751**	-	.623**
Dil ve Kültür	.495**	.501**	.737**	.623**	-

** $p < 0.01$

Tablo 2’de verilen ilköğretim İngilizce dersine yönelik tutum ölçeğinin faktörleri arasındaki ilişkiye bakıldığında, ölçeğin faktörleri arasında yüksek düzeyde pozitif ve doğrusal bir ilişki ($p<0.01$) olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, ölçeğin alt boyutları arasında olumlu bir tutarlılığın olduğu sonuçlardan anlaşılmaktadır.

Güvenirlige İlişkin Bulgular

Likert tipi ölçeklerin de temel varsayımı her bir maddenin tek bir tutumu ölçtüğü yönündedir (Tavşancıl, 2005). Bu bağlamda, hazırlanan ilköğretim İngilizce dersine yönelik tutum ölçeğinin güvenirligi araştırmada iki yolla hesaplanmıştır. Bunlar; (i) Cronbach Alpha katsayısı ve (ii) Spearman Brown iki yarı testidir. Bunlardan birincisi olan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0.92 olarak bulunmuştur. İlgili alanyazında birden fazla derecelendirmeye sahip ölçeklerine ilişkin güvenirlilik çalışmalarında 0.60 ile 0.70 düzeyindeki katsayıların yeterli olduğu ileri sürülmektedir (Cronbach, 1990). Bu açıdan, ölçeğin elde edilen Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı mükemmel olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle ölçeğin güvenilir bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir. İkincisi ise testi yarılama yöntemiyle ölçeğin güvenirligi hesaplanmış, testin Spearman-Brown iki yarı test korelasyonu 0.83 olarak bulunmuştur. Bu katsayı ilgili alanyazında iyi kabul edilen değerler içerisindedir. Alanyazında 0.80’in üzerindeki değerler iyi olarak nitelenmektedir (Büyüköztürk, 2002). Testi yarılama güvenirligi, bir testi iki kere uygulamanın veya bir testin iki eşdeğer formunun hazırlanmasının güç olduğu ve testin tek bir değişkeni ölçtüğü durumlarda başvurulması gereken bir yöntemdir (Özen, Gülaçtı ve Kandemir, 2006). Testi yarılama yöntemi ile elde edilen güvenirlilik iç tutarlılık olarak da bilinmektedir. Bununla birlikte, geliştirilen ölçeğinin beş alt boyutuna ilişkin güvenirlilik katsayıları ise Tablo 3’de sunulmaktadır.

Tablo 3. İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Faktörlerinin Güvenirlilik Katsayıları Matrisi

Faktörler	Madde No	Güvenirlilik Katsayısı
Duyarlılık	1, 2, 3, 4, 5, 31	0.93
Bilinç	7, 8, 9, 33, 35	0.90
Önem	11, 13, 20, 21, 24, 25, 26, 27	0.88
Yöntem ve Materyaller	14, 16, 17, 18, 32	0.88
Dil ve Kültür	28, 29, 30	0.77

Tablo 3’deki bulgulara bakıldığında, ölçeğe ait boyutların Cronbach Alpha güvenirlilik katsayılarının 0.77 ile 0.93 arasında değiştiği görülmektedir. Güvenirlilik analizinde Cronbach Alpha değerinin en az 0.70 olması gerektiği (Kline, 1994; Peers, 1996; Thomson, 2004; Van de Ven ve Ferry, 1979) göz önünde bulundurulduğunda, ölçeğin tümünün yanı sıra, her bir alt boyutunun da güvenilir olduğu söylenebilir.

Sonuçlar ve Tartışma

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutum düzeylerini belirleyebilmek amacıyla geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Toplam 35 maddeye sahip olan ilköğretim İngilizce dersine yönelik tutum ölçeği 428 ilköğretim öğrencisine uygulanmış tır.

İlköğretim öğrencilerine uygulanan ölçekteki maddelerden faktör yükü 0.32 ve 0.32’nin üstünde olan maddeler işler durumda kabul edilerek analiz için seçilmiştir. Yapılan faktör analizi sonucunda, ölçeğin toplam 27 maddeden oluştuğu saptanmıştır. Bu araştırmada özdeğer 1.00 olarak alınmış ve özdeğeri 1.00’den büyük beş faktör belirlenmiştir. Yapılan çözümlenmeye göre, deneme ölçeğindeki maddelerin altısı birinci faktörde (duyarlılık), beşi ikinci faktörde (bilinç), sekizi üçüncü faktörde (önem), beşi dördüncü faktörde (yöntem ve materyaller) ve üçü de beşinci faktörde (dil ve kültür) toplanmıştır. Asal eksnelere göre döndürülmüş temel bileşenler analizi sonuçlarına göre ölçek beş boyutlu bir ölçek olarak belirlenmiştir. Diğer yandan, yapılan analizde ayrıca, ölçeğin KMO değeri 0.884, Bartlett test sonucu ise $[X^2=10134.161,$

$p < 0.01$] olarak bulunmuştur. Buna göre, Bartlett testinin sonucu 0.05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bartlett testine göre değişkenler arasında bir korelasyon bulunmakta ve faktör analizi bu değişkenlere uygulanmaktadır. Ölçeğin bütün olarak Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.92 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin birinci faktörünün (duyarlılık) Cronbach Alpha değeri 0.93, ikinci faktörünki (bilinç) 0.90, üçüncü faktörünki (önem) 0.88, dördüncü faktörünki (yöntem ve materyaller) 0.88 ve beşinci faktörünki (dil ve kültür) ise 0.77 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik analizinde Alpha değerinin en az 0.70 olması gerektiği (Anderson, 1988; Kline, 1994; Peers, 1996) göz önünde bulundurulduğunda, ölçeğin tümünün yanı sıra her bir alt boyutunun da oldukça güvenilir bir düzeyde olduğu ifade edilebilir. Bunun yanında, öğrencilerin ölçeklerden aldıkları puanlar ile ölçeklerin faktörleri arasında pozitif ve doğrusal bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle, ölçeğin tüm faktörleri arasında bir tutarlılığın olduğu söylenebilir. Yapılan açımlayıcı faktör analizleri sonucunda elde edilen değerler itibari ile geliştirilen ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu belirtilebilir.

Öğrencilerin İngilizce dersine ilişkin tutumlarının öğrenme sürecini olumlu yönde etkileyebilmesi için öğretim sürecinin başında, süreç devam ederken ve sürecin sonunda öğrenci tutumlarının etkin bir biçimde belirlenmesi gerekli ve önemlidir (Anderson, 1988; Jones ve Jones, 1998; McLeod, 2003; Selvi, 1996). Duyuşsal açıdan güdülenmiş öğrencilerde başarı düzeyi daha üst basamaklara çekilebilmekte ve öğrenmenin kalıcılığını sağlamak mümkün olmaktadır (Açıkgöz, 2005; Senemoğlu, 2004; Smith ve Lossett, 1996). Bu yolla, öğrenciler öğrenme çevresi ve materyallerine karşı olumsuz tutum ve davranışlarını terk ederek, öğrenme süreçlerinde aktif bir rol üstlenmektedir. Bu anlamda, geliştirilen İngilizce dersine yönelik tutum ölçeğinin öğretmenlerce bu amaca hizmet edecek bir biçimde rahatlıkla kullanılabilmesi düşünülmektedir. İngilizce dersi öğretmenlerinin derslerinde istenilen başarıyı yakalamalarında, yardım sağlayacağı düşünülen bu tür ölçeklerin yaygın bir biçimde kullanılması için gereken bilgilendirme çalışmaları ilgililer tarafından yapılmalıdır. İngilizce dersi için gerçekleştirilen bu çalışmanın benzerleri diğer dersler içinde gerçekleştirilmeli, araştırmacıların ve öğretmenlerin dikkatleri öğrencilerin duyuşsal özellikleri ve tutumları konusuna çekilmelidir.

İlköğretim öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasına ilişkin bulgular değerlendirildiğinde, geliştirilen bu ölçeğin öğretmenlerce ilköğretim öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumlarını değerlendirmede kullanmaları önerilmektedir. Elde edilen bulgular ışığında, çalışmada geliştirilen ölçeğin ilgili alanyazındaki önemli bir boşluğu doldurduğu ve sahip olduğu psikometrik özelliklerle gelecek çalışmalarda kullanılabilmesi belirtilebilir. Bunun yanında, geliştirilen bu ölçeğin lise öğrencilerine de uyarlanarak, ölçeğin bu eğitim kademesindeki geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının test edilmesi önerilmektedir. Bu çalışma, göreceli olarak sınırlı sayıda bir örneklem grubu ile gerçekleştirilmiş olup, ölçeğe ilişkin daha fazla örneklem grubu ile doğrulayıcı faktör analizi çalışmalarının yapılması çok önemli olarak görülmektedir.

Kaynakça

- Açıkgöz, K. Ü. (2005). *Etkili öğrenme ve öğretme*. (6. baskı). İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Alptekin, C. (2005). Dual language instruction: Multiculturalism through a lingua franca. 23 September. *TESOL symposium on dual language education: Teaching and learning two languages in the EFL setting*, Boğaziçi University, Istanbul, Turkey.
- Anderson L. W. (1988). Attitudes and their measurement. Keeves, J. P. (Ed.), *Educational research, methodology and measurement: An international handbook*. New York: Pergamon Press.
- Anning, A. (1998). Teachers' theories about children's learning. Calderhead, J. (Ed.), *Teachers' professional development*. Lewes: Falmer Press.
- Aslan, Y. (2007). *The effect of comprehension monitoring strategies on achievement, attitudes and retention developing reading skills*. Yayınlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Baykul, Y. (2010). *Eğitimde ve psikolojide ölçme: Klasik test teorisi ve uygulaması*. (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Brewster, J., Ellis, G. & Girard, D. (2003). *The primary English teacher's guide*. (Revised ed.). London: Penguin.

- Büyüköztürk, Ş. (2003). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (3. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32, 470-483.
- Cajkler, W. & Addelman, R. (2000). *The practice of foreign language teaching*. London: David Fulton.
- Can, A. (2005). *İngilizce öğretmeni yetiştirme programının kazandırdığı konu alanı öğretmen yeterliklerinin standartlara göre değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cihan, N. (2001). *Erken yaşta çok dillilik ve yabancı dil*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Cronbach L. J. (1990) *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Çevik, H. (2006). *Çocuklara yabancı dil öğretiminde drama tekniğinin kullanımı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. & Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Demirel, Ö. (1998). *Yabancı dil öğretimi*. Ankara: Milli Eğitim Yayınevi.
- Diekhoff, G. (1992). *Statistics for the social and behavioral sciences: Univariate, bivariate, multivariate*. Washington, D.C.: Brown Publishers.
- Dülger, O. (2007). *The effect of metacognitive strategies on attitudes, achievement and retention in developing writing skills*. Yayımlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Er, K. O. (2006). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf İngilizce öğretim programlarının değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erdoğan, T. (2006). *Yabancı dil öğretiminde portfolyoya dayalı değerlendirmenin öğrenci başarısı ve derse yönelik tutumlarına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Fabrigar, L. R., Wegener, D. T., MacCallum, R. C. & Strahan, E. J. (1999). Evaluating the use of exploratory factor analysis in psychological research. *Psychological Methods*, 4(3), 272-299.
- Ferguson, F. & Takane, Y. (1989). *Statistical analysis in psychology and education*. New York: McGraw-Hill.
- Fraenkel, J. R. & Wallen, N. E. (2000). *How to design and evaluate research in education*. New York: McGraw-Hill.
- Gruijter, D. N. M. & Van Der Kamp, L. J. T. (2005). *Statistical test theory for behavioral sciences*. London: Chapman and Hall.
- Gömlüksiz, M. M. (1993). *Yükseköğretimde yabancı dil öğretimi ve sorunları (Fırat üniversitesi örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Gömlüksiz, M. M. (2003). İngilizce duyuşsal alana ilişkin bir tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 215-226.
- Güven, Z. Z. (2007). *Öğrenme stillerine dayalı etkinliklerin öğrencilerin dinleme becerisi erişileri, İngilizce dersine yönelik tutumları ve öğrenilenlerin kalıcılığına etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Halliwell, S. (1992). *Teaching English in the primary classroom*. Harlow: Longman.
- Harmer, J. (2001). *The practice of English language teaching*. (3rd ed.). Harlow: Longman.
- Jones, V. & Jones, L. S. (1998). *Comprehensive classroom management: Creating communities of support and solving problems*. Boston: Allyn and Bacon.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (15. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: Guilford Publications, Inc.
- Kline, P. (1994). *Easy guide to factor analysis*. London: Routledge.
- Larsen-Freeman, D. (2003). *Techniques and principles of language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- McMillan, J. H. & Schumacher, S. (2006). *Research in education: Evidence based inquiry*. Boston: Brown and Company.
- Mersinligil, G. (2002). *İlköğretim dört ve beşinci sınıflarda uygulanan İngilizce dersi öğretim programının değerlendirilmesi (Adana ili örneği)*. Yayınlanmamış doktora tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- McLeod, J. (2003). *Key elements of classroom management: Managing time and space, student behavior and instructional strategies*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Murphy K. R. & Davidshofer (1991). *Psychological testing: Principles and applications*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Oğuz, E. (1999). *İlköğretimde yabancı dil (İngilizce öğretimi sorunları)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Özen, Y., Gülaçtı, F. & Kandemir, M. (2006). Eğitim bilimleri araştırmalarında geçerlik ve güvenirlik sorunsalı. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 69-89.
- Peers, I. (1996). *Statistical analysis for education and psychology researchers: Tools for researchers in education and psychology*. London: Falmer Press.
- Reuterberg, S. & Gustafsson, J. E. (1992). Confirmatory factor analysis and reliability: Testing measurement model assumptions. *Educational and Psychological Measurement*, 52, 795-811.
- Sarıçoban, A. (2001). *Teaching of language skills*. Ankara: Hacettepe-Taş Publications.
- Selvi, K. (1996). Tutumların ölçülmesi ve program değerlendirme. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 39-53
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim öğrenme ve öğretme: Kuramdan uygulamaya*. (10. baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Smith, C. L. & Lossett, R. (1996). *Effective classroom management*. London: Routledge.
- Spada, N. & Lightbown, P. (2000). *How languages are learned*. (2nd ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tabachnick B. G. & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics*. (4th ed.). MA: Allyn and Bacon.
- Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. (2. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tezbaşaran, A. (1997). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Thompson, B. (2004). *Exploratory and confirmatory factor analysis: Understanding concepts and applications*. Washington: American Psychological Association.
- Van de Ven, A. & Ferry, D. (1979). *Measuring and assessing organization*. New York: John Wiley and Sons.
- Yardımoğlu, K. (2007). *İngilizce okuma öğretiminde örgütlenme stratejilerinin erişkiye ve tutuma etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Zeydan, P. (2008). *The relationship between the ninth grade students' expectations from English speaking course and the course teachers' readiness in terms of constructivism*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EK-1. İLKÖĞRETİM İNGİLİZCE DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Aşağıda İngilizce dersi ile ilgili cümleleri okuyarak, size en uygun olan seçeneğe (x) koyunuz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. İngilizce en çok sevdiğim dersler arasındadır.					
2. İngilizcenin dilbilgisi yapısını anlamak ve kullanmak bana zor geliyor.					
3. İngilizce dersi ile uğraşmak beni eğlendirir.					
4. İngilizce dersine çalışırken canım sıkılır.					
5. İngilizcede ilerlemek geleceğim için önemli değildir.					
6. İngilizce dersinden korkarım.					
7. İngilizce konuşmaktan ve onu kullanmaktan hoşlanıyorum.					
8. İngilizcenin, dünyada herkesin anlaşmasını sağlayan ortak bir dil olduğuna inanıyorum.					
9. İngilizce ile ilgili her şey ilgimi çeker.					
10. Yetki verseler okuldaki tüm İngilizce derslerini kaldırıram.					
11. İngilizcenin gelecekte yapacağım meslekte işime yarayacağına inanıyorum.					
12. Mümkün olsa, İngilizce dersi yerine başka bir ders alırım.					
13. İngilizce dersi ödevlerini sıklımadan, zevkle yaparım.					
14. İngilizce dersi, derslerin en önemlilerinden bir tanesidir.					
15. İngilizce derinde konuşmak, drama yapmak, müzik dinlemek ve oyun oynamak bana zevk verir.					
16. Dersler arasında en çok İngilizce dersinden hoşlanırım.					
17. Boş zamanlarımda İngilizce dersi konuları ile uğraşmaktan hoşlanırım.					
18. İngilizce ile uğraşmanın pek yararlı bir iş olduğuna inanmıyorum.					
19. İngilizce dersinde yapılan etkinlikleri ve sınıf-içi faaliyetleri severim.					
20. İngilizce dersinde yabancı insanlar ve kültürler hakkında konuşmaktan hoşlanmam.					
21. Büyüyünce İngilizce Öğretmeni olmak istiyorum.					
22. İngilizce ile uğraşmanın zaman kaybı olduğunu düşünüyorum.					
23. İngilizce ile ilgili kitaplar, resim ve materyaller ilgimi çeker.					
24. İngilizce dersinin olduğu gün okula gitmek içimden gelmiyor.					
25. İngilizcenin gereksiz bir ders olduğuna inanıyorum.					
26. İngilizceyi hayatım boyunca hiçbir yerde kullanacağıma inanmıyorum. .					
27. İngilizce dersinde kullandığımız kaynak ve materyalleri seviyorum.					